

RECICLAREA TEXTILELOR ÎN VEDEREA OBTINERII SOLUȚIILOR INEDITE ÎN DESIGN VESTIMENTAR

Ana CARAUȘ^{1*}

¹Universitatea Tehnică a Moldovei, Facultatea Textile și poligrafie, Departamentul Design și Tehnologii în Textile și Poligrafie, grupa DVI-171, Chișinău, Republica Moldova

*Autorul corespondent: Carauș, Ana, ana.caraus@dv.utm.md

Rezumat. Îmbinarea gândirii creative cu cea strict pragmatică în scopul rezolvării problemei crizei mondiale a ecologiei, poate crea soluții cu adevărat inedite. De la re folosirea textilelor utilizate, până la reciclarea acestor în noi soluții decorative, așa gândesc designerii care doresc să facă o schimbare în lumea modei. Pentru utilizarea maximă a tuturor resurselor existente și pentru a reduce cantitatea deșeurilor, în procesul creării s-a adăugat etapa de experimentare pe textile. Metodele de aplicare, vopsire, și brodare a țesăturilor le conferă o nouă viață, iar implicarea în acest proces a deșeurilor textile valorifică această etapă pe deplin.

Cuvinte cheie: eco-anxiety, fashion, deșeuri, design.

Introducere

Schimbările accelerate a climatului psihologic au declanșat modificările ofertelor pe piață. Pe fundalul crizei economice produse de pandemia Covid-19, producătorii și prestatorii de servicii sunt nevoiți să lucreze mult mai mult pentru a crea lucruri cu adevărat demne de a fi cumpărate, iar rezolvarea stilistică a produselor a devenit o problemă complicată. Astăzi fiecare chibzuieste mult înainte de a procura ceva, făcând o analiză profundă a etapelor de fabricare a produselor cumpărate. Pentru a răspunde la noile necesități ale cumpărătorului, industria fashion a suferit mari schimbări, pentru a ameliora problemele care ea le-a creat multe decenii. Designerii contemporani pun accent pe sustenabilitate în creațiile lor, iar metodele lor de a folosi rațional resursele și de a re-folosi deșeurile sunt cu adevărat uimitoare.

1. Reorientarea valorilor

Conform raportului anual al companiei WGSN [1], cel mai puternic sentiment simțit de către oamenii actuali este frica. Chiar dacă este un sentiment de bază, care reprezintă o stare internă cu impact negativ, creșterea nivelului mondial de frică reprezintă o schimbare majoră în societate. Acest schimb emoțional este generat de faptul că oamenii trăiesc într-un flux prea rapid de noutăți, care în mare parte sunt negative, povestind despre neliniștea politică, crize economice, pandemia globală. Pe acest fundal s-au acutizat probleme de mult existente care pun în evidență iresponsabilitatea umană. Un sondaj climatic WGSN din 2019 a constatat că 90% dintre intervievați la nivel mondial au spus că gândul despre criza climatică, și problemele ecologiei, i-au făcut să se simtă neliniștiți pentru viitorul lor. Această frică pentru starea mediului a fost numit ca *Eco-anxiety* și reprezintă sentimentul cronic de îngrijorare asupra impactului problemelor ecologiei. Această stare îi face pe părinți să se îngrijoreze pentru lume în care vor trai copiii lor și asta îi face să-și schimbe comportamentul. Avem exemplul părinților din nordul Indiei, unde parte a cotidianului a devenit urmărirea indicelui calității aerului. Pe baza lui, părinții își limitează copii de plimbări în aer liber. Acest aspect, adaugă inactivitate copiilor și adolescenților, iar pe termen lung ar putea avea efect dezastruos inclusiv apariția bolilor. Dacă părinții se luptă pentru protecția copiilor limitându-se accesul la aer liber, observăm că tinerii își transformă frica în acțiune, astfel, mii de adolescenți au ieșit în străzi pentru a protesta și a arăta îngrijorarea lor față de starea naturii actuală. Cel mai bun exemplu de tânăr activist, care pune accent pe criza ecologică este Greta THUNBERG, care în 2019 a participat la conferința ONU cu un mesaj spre a schimba lumea în favoarea rezolvării problemelor climatice.

2. Impactul negativ al industriei fashion

Conduc de frică pentru viitor și pentru lumea în care vor trăi urmașii, oamenii foarte chibzuit începe a alege ceea ce cumpără, iar industria fashion este introdusă în lista neagră a cumpărătorilor. Deja de mulți ani și din multe rapoarte oamenii au înțeles că industria modei este despre lăcomie. Privind în trecut, începând cu anii 1960, industria modei s-a dezvoltat accelerat. Nevoile consumatorului de a cumpăra mai mult și mai ieftin au fost catalizatorul producerii unui număr major de piese vestimentare. Conform filmului documentar, *THE TRUE COST* [2], în anii 1960, industria americană a modei a produs 95% din hainele pe care le purtau oamenii din SUA, în timp ce în anii 2010 doar 3% la sută s-au produs în Statele Unite, restul fiind produse în țările în curs de dezvoltare. Funcționând în țări precum Bangladesh, India, Cambodgia și China, marii producători de mărci au minimizat costurile și au maximizat profiturile, făcând companiile din aceste țări să concureze între ele. Mărcile internaționale presau proprietarii de fabrici, amenințând că vor închide și vor muta producția în altă țară dacă hainele nu sunt suficient de ieftine. Acest lucru este confirmat de o creștere de 500% la nivel mondial a consumului de îmbrăcăminte comparativ cu anii 1990. Cu toate acestea, hainele sunt eliminate rapid din garderobă; un american mediu irosește 37 kg de textile pe an. Doar 10% din îmbrăcămintea donată merge la magazinele second-hand; restul merge la depozitele de deșuri, cum ar fi cele din Port-au-Prince, Haiti. Acest fapt a dus la poluarea majoră a apei și a pământului deoarece majoritatea articolelor de îmbrăcăminte sunt fabricate din materiale non-biodegradabile. Astfel moda și-a câștigat numele negativ în lume, fiind printre cele mai poluante industrii din lume.

3. Reciclarea prin intermediul designului textil

Designul hainelor și designul textil deseori este predat ca două subiecte separate, dar fără cunoașterea profundă a proprietăților textile și a metodelor de dezvoltare și schimbare a stoffelor, crearea unui nou produs devine practic imposibilă. Chiar dacă pe piața textilelor întâlnim o varietate de propuneri, nu putem nega faptul că procesul de experimentare cu stoffele existente este în cadrul laboratorului improvizat al fiecărui designer. Suntem acum într-o perioadă dificilă, iar ultima tendință a modei deja nu mai este un lucru doar vizual. Astăzi moda aspiră concepte profunde, cum este durabilitatea și o etică echivalentă. La creare, toate articolele de îmbrăcăminte au cel puțin un impact negativ asupra mediului. Ne bucurăm totuși că există minți creative care mereu dau exemplu de design textil folositor și inovativ în luptă cu problema ecologiei. Valorificarea și implementarea tehnicilor de design textil, care prevăd re utilizarea resurse existente, este cea mai actuală metodă de a minimiza cantitatea deșeurilor textile nefolositoare și sporirea valorii produsului ca obiect de artă și cultură.

Patchworkul sau „lucrarea cu piese” este o formă de design textil care implică coaserea bucăților de țesătură mici într-o stofă mai mare. Modul unic de plasare a țesăturilor într-un design patchwork conferă o identitate unică ținutei. Dintr-o privire, ar putea părea ca bucățile de țesătură sunt de neegalat, dar, în realitate, o mulțime de gânduri se referă la asamblarea diferitelor bucăți de țesătură și transformarea lor într-o haină elegantă, care este concepută să arate în acest fel. Este o idee atât de rațională să crezi piese vestimentare noi din material vechi, rupt sau nedorit. Patchwork încurajează reciclarea într-un mod la modă. De fapt, patchworkul a fost inventat cu scopul de a utiliza la maximum fiecare bucată mică de pânză. Cu patchworkul în vogă, orașele colectează din nou chiar și hainele uzate, rupte și zdrențuite.

O altă metodă de utilizare a deșeurilor textile și transformarea lor în design inedit este tehnica de aplicare a textilului. Aplicația se referă la procesul de decorare a unei țesături de bază cu piese textile mai mici cusute sau lipite pe ea. Modul tradițional de aplicare este cusutul pe textil de bază cu mâna sau cu ajutorul unei mașini de cusut (fig. 1). La fel, atunci când menționăm deșeurile textile, des rămase după croirea reperelor, accentuăm că aceste bucățele au o formă nestandardă, și sunt foarte diferite. Pentru a le valorifica, se propune folosirea metodei de creare a textilului prin împâslire. Pâsla este un textil nețesut, care este creat prin presarea a firelor de lână, împreună cu alte elemente decorative, pentru a forma o structură. Această tehnică este

potrivită pentru uzul industrial, deoarece permite crearea țesăturilor moi dar și trainice în același timp. În procesul artistic, împâslirea permite combinarea diverselor tipuri de structuri. Îmbinarea a firelor, diferitor tipuri de fibre de lână și bucăți de textile, permite crearea efectului de ombre și treceri dintre facturi (fig. 3).

Pe lângă adăugarea elementelor noi, la textilele existente, cu scopul creării noilor facturi, putem opta și pentru oponenta situației. În cazul în care, textilul folosit de noi, are unele defecte, dar aria lui ne permite croirea bucăților mari, putem opta pentru tehnica *devore*. Prin această tehnică, pe textil se pune acid special care ”mănâncă” în acel loc fibrele naturale, și lasă doar baza sintetică (fig. 2). În așa mod, ceea ce-i defect devine efect.

Figura 1. Rochia din organza cu aplicații cusute manual, tăiate din țesătură de mătase în dungi, colecția s/s ”Do it yourself” de Vivienne Westwood [3]

Figura 2. Exemplu de textil creat prin tehnica devore [4]

Figura 3. Vestă din colecția Sue Pei Ho absolventă de la Ravensbourne [5]

În procesul creării metodelor de reciclare a materialelor și folosirea lor cât mai eficientă, s-au făcut câteva experimente cu textile. Scopul a fost de a folosi rămășițele textile neordinare și de a valorifica materialul textil care era deja vechi.

Textilul de bază pentru încercări s-a ales o țesătură de tip costum, puțin facturată. La prima încercare pe textilul de bază, s-au executat următoarele etape:

- s-a așezat neuniform un strat subțire de sintepon, rămas în urma croirii reperelor unui alt produs;
- stratul de sintepon s-a aburit cu ajutorul fierului de călcat pentru a fi aplatizat și pentru a fi posibilă trecerea lui mai ușoară sub tălpița mașinii de cusut;
- pentru fixarea straturilor s-au executat cusături mecanice decorative, cu ață de culoare contrastantă (fig. 4).

Efectul s-a primit neobișnuit care imite structura tricotel, mostra de țesătură a devenit mai rigidă, mai grea.

La a doua încercare, s-au executat următoarele etape:

- pe textilul de bază s-au așezat panglici de diferite lungimi, rămase în urma executării unui alt produs;
- s-a format o compoziție formată din linii și diverse forme;
- panglicile aplicate s-au fixat cu cusături mecanice decorative (fig. 5).

În acest caz, mostra textilă nu și-a schimbat esențial proprietățile.

La încercarea a treia s-au executat următoarele etape:

- în conformitate cu mărimile mostrei țesăturii de bază, s-a croit un reper identic din peliculă transparentă, care a fost utilizată ca ambalaj;
- stratul de peliculă a fost vopsit parțial;
- pe stratul de vopsea încă umed, s-a aplicat sclipici, care s-a lipit de vopsea;
- stratul de peliculă s-a așezat, cu partea vopsită pe materialul de bază;
- pe straturi au fost aplicate cusături mecanice decorative (fig. 6).

În urma acestei experiențe, țesătura de bază și-a modificat mult proprietățile. Ea a devenit mult mai rigidă, iar stratul de peliculă i-a conferit capacitatea de a fi impermeabilă.

Toate trei experiențe, au dovedit faptul că prin design textile este posibilă reciclarea deșeurilor și a rămășițelor textile care nu reprezintă valoare. S-a dovedit faptul, că țesăturile vechi, pot fi modificate astfel, ele devenind utile pentru industria modei. Designul textile este o modalitate eficientă de a crea soluții noi din resursele existente.

Figura 4. Experiment textil, nr. 1

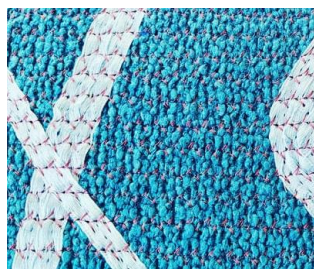

Figura 5. Experiment textil, nr. 2

Figura 6. Experiment textil, nr. 3

Concluzie

Lucrând asupra acestui articol, bazată pe ideea sustenabilității și propunerea metodelor inovative de design textil, s-a meditat profund asupra situației actuale în domeniul modei. Decenii s-au dedicat marilor descoperiri, cuceriri noilor orizonturi, traversarea spațiului, dar nici una din aceste descoperiri grandioase nu ne-a salvat de prezentul nostru. Anul 2020 ne-a arătat foarte violent că suntem vulnerabile și muritori. Pandemia de Covid 19 lasă amprenta sa în toate sferele vieții. Chiar dacă vorbim de un virus, el nici nu-și dă seama ce impact are nu numai asupra sănătății fizice pe care o atacă, dar și asupra sănătății psiho-emoționale. Acum, mai mult ca niciodată oamenii sunt copleșiți de frică. Nu mai există visele din trecut despre un viitor luminos, deoarece tot ce ne-a fost prezis se întâmplă foarte strâmb. Societatea a înțeles că este timpul de a acționa, deoarece, în caz contrar vom fi înghițiți de emoții negative. Teama societății are la bază două componente: frica față de aspectul economic și frica față de sistemul ecologic în care trăim. Anume acest aspect este cel pe care îl putem schimba. Bunăstarea ecologiei este în mâinile noastre, iar fiecare activitate a noastră are un impact asupra ea. Cu fiecare pungă de plastic cumpărată, noi alăturăm criza ecologică mai aproape de noi. Dar este și alt aspect. Dacă fiecare din noi o să optăm pentru haine cu o producție responsabilă, lucrurile pot evolua diferi. O haină calitativă înlocuiește trei de calitate proastă, de aceea trebuie din acest moment să ne educăm pe noi, pentru a putea face alegerea corectă când cumpărăm sau creăm.

Referințe

1. WGSN, *Future consumer 2022* [online] [accesat 05.05.2020]. Disponibil: <https://futureconsumer2022.com/>
2. Michael Ross, *The True Cost*, film documentar, publicat 29.05.2015.
3. Rochia din organza cu aplicații cusute manual, tăiate din țesătură de mătase în dungi, colecția s/s "Do it yourself" de Vivienne Westwood [online] [accesat 18.03.2021]. Disponibil: <https://www.pinterest.com/pin/240379698846353536/>
4. Exemplu de textil creat prin tehnica devore [online] [accesat 18.03.2021]. Disponibil: <https://oshtorah.ru/wp-content/uploads/2018/01/devore-tkan-iz-golubogo-barhata.jpg>
5. Vestă din colecția Sue Pei Ho absolventă de la Ravensbourne [online] [accesat 18.03.2021]. Disponibil: https://www.pinterest.com/pin/426575395949248589/feedback/?invite_code=b1175145a6c24f868cc7271166893f3d&sender_id=605875093528150717